

ISSN : 2651-1185 (Online)

Built Environment Inquiry Journal (BEI): Faculty of Architecture, Khon Kaen University
วารสารสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวิจิฉัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม) ประจำปี 2562
Volume. 18 No. 2 : May - August 2019

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.ทรงยศ วีระทวีมาศ

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.ชูพงษ์ ทองคำสมุทร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รศ.ดร.วารุณี หวัง

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ผศ.ดร.มนสิชา เพชรานนท์

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.ธนสิทธิ์ จันทะรี

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.พรณรงค์ ชาญนุวงศ์

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.จันทนิย์ จิรัตนรัฐ

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อ.ดร.ปัทมพร วงศ์วิริยะ

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กองบรรณาธิการภายนอก

ศ.เกียรติคุณ อรศิริ ปาณินท์

: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.ชัยสิทธิ์ ตานกิตติกุล

: มหาวิทยาลัยศิลปากร

รศ.ดร.ระวีวรรณ โอหารรัตน์มณี

: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผศ.ดร.สันต์ สุวัจนราภินันท์

: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผศ.ดร.วันดี พินิจวรสิน

: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.วิโรจน์ ชีวาสุขถาวร

: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อ.ดร.เกรียงไกร เกิดศิริ

: มหาวิทยาลัยศิลปากร

อ.ดร.นิธิ ลิศนันท์

: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อ.ดร.สฤณี ดิยะวงศ์สุวรรณ

: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนครราชสีมา

ผศ.พิเชฐ ไสววิทยสกุล

: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขานุการและระบบสารสนเทศ

นางสาวหทัยรัตน์ วงศ์สุพรรณ

นายอนุพันธ์ พันธอมร

กำหนดออก ปีละ 3 ฉบับ

ทุกเดือนเมษายน สิงหาคม และธันวาคม

ปีที่พิมพ์ 2562

สถานที่พิมพ์

หจก.โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-466444, 043-466860-61

E-mail: klungpress@hotmail.com

ลิขสิทธิ์ของ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

โทรศัพท์ 043-362046 URL: <http://arch.kku.ac.th>

วัตถุประสงค์และคำแนะนำการตีพิมพ์

วัตถุประสงค์ของวารสาร

วารสาร สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย (Built Environment Inquiry Journal - BEI) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัย ทางด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางสถาปัตยกรรม ผังเมืองและการออกแบบ

กำหนดออก มีกำหนดออกวารสารฉบับออนไลน์ 3 ฉบับต่อปี (ทุกเดือนเมษายน สิงหาคม และธันวาคม)

– เกณฑ์การพิจารณารับบทความ

ต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนและนอกประเทศ สารบทความและแนวการเขียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสารฯ แต่ละบทความที่เผยแพร่ในวารสารฯ ต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewers) ในสาขาและความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน

– กระบวนการในการนำส่งและตีพิมพ์บทความ

- ผู้เขียนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ต้องนำส่งบทความต้นฉบับทางระบบลงทะเบียนวารสารออนไลน์ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/arch-kku> โดยก่อนที่จะนำส่งในระบบออนไลน์ ให้ผู้เขียนจัดทำต้นฉบับของบทความ โดยใช้รูปแบบ (Format) และรายละเอียดต่างๆ ตามที่วารสารกำหนดเท่านั้น ดังนั้น ผู้เขียนบทความควรศึกษาข้อกำหนดของวารสารในการจัดเตรียมต้นฉบับให้ละเอียดก่อนนำส่งบทความ

- ผู้เขียนจะได้รับการติดต่อจากผู้ประสานงานของวารสารฯ ใน 3 ลักษณะคือ

หนึ่ง บทความไม่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการ ซึ่งผู้เขียนสามารถจะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงและนำส่งใหม่ได้ในโอกาสต่อไป

สอง บทความที่ผ่านการพิจารณาในเบื้องต้น แต่ให้ผู้เขียนแก้ไขรูปแบบและภาพรวมของบทความ ภายใต้คำแนะนำจากกองบรรณาธิการ เมื่อทำการแก้ไขแล้ว จึงจะส่งออกให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในลำดับต่อไป

และสาม ผู้เขียนได้รับรายละเอียดของข้อเสนอแนะการแก้ไขบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเมื่อผู้เขียนทำการแก้ไขปรับปรุงบทความเสร็จภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ส่งบทความฉบับสุดท้าย (Final Manuscript) มายังกองบรรณาธิการเพื่อพิจารณาก่อนเข้าสู่ระบบตีพิมพ์ หรือนำส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง ขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ผู้เขียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขบทความ จนกว่าจะผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และถูกต้องได้มาตรฐานตามรูปแบบการเขียนที่วารสารกำหนด

- เมื่อบทความพร้อมที่จะตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะส่งจดหมายตอบรับ เพื่อแจ้งสถานะการตีพิมพ์ให้ผู้เขียนทราบ ภายใน 1 เดือนทำการ

- บทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว หากมีการขอยกเลิกการตีพิมพ์โดยเจ้าของบทความ เจ้าของบทความดังกล่าว จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการชำระค่าตอบแทนให้กับผู้ทรงคุณวุฒิตามหลักฐานการเบิกจ่ายที่เกิดขึ้นจริง

- นอกเหนือจากการนำส่งบทความโดยใช้ระบบลงทะเบียนวารสารออนไลน์แล้ว ผู้เขียนสามารถติดต่อกับกองบรรณาธิการและคณะทำงาน ได้จากช่องทางอื่นๆ ดังนี้

บรรณาธิการวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

123 ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

E-mail: journalarchkku@gmail.com

โทรศัพท์: 043-362046 (คุณหทัยรัตน์ วงศ์สุพรรณ-ผู้ประสานงาน) Fax. 043-362047

บทบรรณาธิการ

บทความแรก เสนอโดยมีริชฎดา สมใจมาก เขาวิต สัยเจริญ ในเรื่อง “พลวัตเรือนพื้นถิ่นของ ชาวเกาะเหรียญปกากะญอ ในพื้นที่ต้นน้ำแม่แจ่ม อำเภอภักกลยาณวิพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่” ได้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อเติมของเรือนกลุ่มชาติพันธุ์เกาะเหรียญปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการเพิ่มพื้นที่ใช้สอยใหม่ๆตามวิถีชีวิตสังคมร่วมสมัยมากขึ้น ด้วยการรับเอาวัสดุและเทคนิคการก่อสร้างแบบใหม่มาใช้ ที่มีผลต่อรูปแบบเรือนที่มีส่วนประกอบมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีการรักษาเรือนแบบเดิมไว้เป็นเรือนแม่ ตามการนับถือผีทางฝ่ายมารดาและพื้นที่เตาไฟที่สัญลักษณ์สำคัญศูนย์กลางของเรือนไว้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันกับความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่เดิม

การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการย้ายถิ่นฐาน เป็นตัวอย่างของการสำรวจ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ผลงานของ การุณย์ ศุภมิตรโยธิน บทความเรื่อง “เรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงในอีสาน: การยึดแบบแผนดั้งเดิม การปรับตัว และการผสมผสานทางวัฒนธรรม” แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของบริบททางการเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อการปรับตัวของกลุ่มลาวเวียงที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดมหาสารคาม เปรียบเทียบกับ ที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเรือนลาวเวียงในจังหวัดมหาสารคามยังรักษาแบบแผนทางวัฒนธรรมไว้มากเมื่อเปรียบเทียบกับเรือนลาวในเวียงจันทน์ ในขณะที่เรือนลาวเวียงในนครราชสีมามีการรับรูปแบบบางประการจากเรือนโคราช

ชานนท์ วรณกุล และ ลลิตยา สารฤทธิ์ ได้ทำการศึกษาการแก้ปัญหาอาคารที่น่าสนใจคือ “แนวทางการปรับปรุงห้องตรวจผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยา” ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้ใช้อาคารต่อการออกแบบปรับปรุงอาคารเก่าที่มีการใช้งานมานาน โดยการศึกษาข้อมูลจากผู้ใช้อาคารร่วมกับการพิจารณากิจกรรมการใช้พื้นที่ในส่วนต่างๆ ในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และความสะอาดสบาย ทั้งหมดถูกนำมาพิจารณาในการออกแบบปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีการใช้งานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการดำเนินการนี้น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งประเด็นที่ได้จากผู้ใช้อาคารเป็นส่วนสำคัญที่ผู้ออกแบบอาจคิดไม่ถึง เป็นต้น

การศึกษาหรือรวบรวมผลงานออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย ซึ่งเป็นประโยชน์ที่สะท้อนให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมในประเทศไทยได้ดี บทความของ สันต์ จันทร์สมศักดิ์ และ สิริมาส เสงร์รัมย์ เรื่อง “แนวคิดและผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรมของธิดี เสงร์รัมย์” ทำการรวบรวมผลงานของธิดี เสงร์รัมย์ ซึ่งแม้จะเป็นงานในระดับปัจเจกบุคคล แต่ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในการออกแบบที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมในเขตร้อนชื้นอย่างประเทศไทยได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งช่วยให้เห็นภาพสถาปัตยกรรมในภูมิภาคของประเทศไทยได้กว้างขวางมากขึ้น

ปัญหาการก่อสร้างอาคารในประเทศไทย ที่นำเสนอโดย กฤต ใจวรรณสุวรรณ กับบทความเรื่อง “การวิเคราะห์ความขัดแย้งและข้อพิพาทในโครงการก่อสร้างโดยใช้วิธีวิทยา คิว” โดยใช้เทคนิคคิวและการหาและพิสูจน์ปัจจัยหรือชุดข้อความคิดเห็นร่วมจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญคือการตั้งใจโกงหรือเอาเปรียบและมาตรฐานการปฏิบัติงานการก่อสร้างอื่นๆ ปัญหาเหล่านี้มักพบในขนาดโครงการที่ไม่ใหญ่มาก งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาเรื่องจริยธรรมในการดำเนินงานการก่อสร้างของประเทศไทยยังเป็นปัญหาใหญ่มาก และควรจะได้รับ ความสนใจ ซึ่งหากแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

บทความสุดท้ายเป็นการศึกษาทดลองการแก้ปัญหาในประเด็นการใช้พลังงาน ยังเป็นแนวทางที่สำคัญต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย Hanny Chandra Pratama และ ยิ่งสวัสดิ์ ไชยะกุล ทำการทดลอง “การประมาณปริมาณแสงสว่างด้วยวิธีการใช้ท่อนำแสงแนวตั้ง ในเมืองสุราบายา ประเทศอินโดนีเซีย” โดยการจำลองแสงสว่างในโปรแกรม DIALux 4.13 พบว่าขนาดท่อนำแสงความยาว 1-6 เมตร ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8 และ 1.0 เมตร เป็นขนาดที่สามารถให้แสงสว่างเพียงพอสำหรับการใช้งานภายใต้ทุกสภาพท้องฟ้า

กองบรรณาธิการวารสารสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย Built Environment Inquiry หรือ BEI ขอขอบคุณนักวิชาการที่ได้สนใจส่งบทความเข้ามาและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณาบทความ ข้อเสนอแนะหรือเสนอแนะของท่านจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เราได้พัฒนาวารสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ทรงยศ วีระทวีมาศ

บรรณาธิการ

<p>■ พลวัตเรือนพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยงปกาเกอญอในพื้นที่ต้นน้ำแม่แจ่ม อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>Dynamic of Vernacular Houses of the Paka kyaw Karen in Mae Chaem River Upstream, Galyanivadhana District, Chiang Mai</p> <p>มริชฎดา สมใจมาก และ ชาวลิต สัยเจริญ Marichtada Somjaimak and Chaowalid Saicharoent</p>	1
<p>■ เรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงในอีสาน: การยึดแบบแผนดั้งเดิม การปรับตัว และการผสมผสานทางวัฒนธรรม</p> <p>House of the Lao Vieng Ethnic Group in the Northeast: Traditional Preservation, Adaptation and Cultural Interaction.</p> <p>การุณย์ ศุภมิตรโยธิน Karun Suphamityotin</p>	21
<p>■ แนวทางการปรับปรุงห้องตรวจผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ ตามแนวคิดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยา</p> <p>Guidelines for Improving the Outpatient Clinic of Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital Based on the Concept of Healing Environment</p> <p>ธำนัท วรณกุล และ ทิตยา สารฤทธิ Tanut Waroonkun and Titaya Sararit</p>	35
<p>■ แนวคิดและผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรมของจิตติ เองรัศมี</p> <p>Design Precedents and Architectural Design by Dithi Hengramsee</p> <p>สันต์ จันทร์สมศักดิ์ และ สิริมาส เองรัศมี Sant Chansomsak and Sirimas Hengrasmee</p>	51
<p>■ การวิเคราะห์ความขัดแย้งและข้อพิพาทในโครงการก่อสร้างโดยใช้วิธีวิทยาคิว</p> <p>Analysis of Conflicts and Disputes in Construction Projects Using Q-Methodology</p> <p>กฤต โงวทนสุวรรณ Grit Ngowtanasuwan</p>	65
<p>■ การประมาณปริมาณแสงสว่างด้วยวิธีการใช้ท่อนำแสงแนวตั้งในเมืองสุราบายา ประเทศอินโดนีเซีย</p> <p>Estimating Illuminance Through Vertical Light Pipe in Surabaya, Indonesia</p> <p>ฮันยิ ชันดรา ปราตามา และ ยิงส์วัสด์ ไชยะกุล Hanny Chandra Pratama and Yingsawad Chaiyakul</p>	83